

Finansdepartementet

Sendes elektronisk

Dato: 09.01.2025
Deres.ref: 23/760

Ny finanstilsynsforskrift mv. – høring

Finans Norge viser til departementets høringsbrev 11. november 2024 med utkast til ny finanstilsynsforskrift. Vi har følgende merknader til forslaget på høring:

- Etableringen av Finanstilsynsklagenemnda er særlig begrunnet i behovet for å korte ned saksbehandlingstiden for klagebehandlingen. Finanstilsynet foreslår ingen egne saksbehandlingsfrister, men departementet bør ta inn slike frister både i forskriften og i de interne reglene for nemnda. Dersom eksisterende klagesaker overføres til behandling i nemnda, bør det dessuten følge med ressurser som gjør det mulig å behandle restansene innen rimelig tid.
- Det er avgjørende for legitimiteten til nemnda at medlemmene besitter høy og relevant kompetanse innenfor Finanstilsynets fagområder. Gitt forslaget til nemndsmedlemmenes uavhengighet vil det være utfordrende å rekruttere medlemmer med både nødvendig regelverkskompetanse og operativ erfaring fra finansmarkedsområdet. Det er verken nødvendig eller hensiktsmessig å skjerpe kravene til nemndsmedlemmenes uavhengighet utover habilitetskravene i forvaltningsloven.
- Det foreslås i forskriftsutkastet at nemnda kan benytte sakkyndige for å belyse kompliserte faglige spørsmål. En fornuftig bruk av sakkyndige vil kunne bidra til å supplere behovet for spesialistkompetanse i nemnda. Terskelen for å benytte sakkyndige bør ikke være for høy, men ligge på tilsvarende nivå som man benytter sakkyndige ved overprøving av forvaltningsvedtak i domstolene. Forskriften bør ikke avskjære nemnda fra muntlig saksbehandling, hvor dette er hensiktsmessig.
- Finanstilsynet foreslår ikke endringer i reglene om utlikning av tilsynsavgift i forbindelse med etablering av nemnda. Fordelingen av kostnadene ved klagebehandling bør evalueres etter at dette har fått virke i noen tid for å sikre en riktig fordeling mellom de ulike tilsynsområdene. Det minnes også om at Stortinget i behandlingen av ny finanstilsynslov har understreket at hovedansvaret for utredningsarbeid bør ligge i departementet. Utgifter til regelverksarbeid bør dekkes av staten som på andre forvaltningsområder.

1. Generelt om forskriftsstruktur

Det er i dag en rekke forskrifter som er gitt med hjemmel i finanstilsynsloven og som automatisk videreføres med ny lov, jf. ny finanstilsynslov § 7-1 andre ledd. Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet enkelte mindre forenklinger ved at noen av de eksisterende forskrifter oppheves eller hjemles alene i sektorlovgivningen, ref. høringsnotatet pkt. 5.1 til 5.4.

Av kapasitetshensyn har Finans Norge ikke foretatt noen nærmere vurdering av denne del av forslaget, men vi støtter på generelt grunnlag målsettingen om forenkling av regelverksstrukturen, slik dette også er omtalt i høringsnotatet.

2. Regulering av styret i Finanstilsynet

Finanstilsynet foreslår at den nærmere arbeidsdelingen mellom styret og administrerende direktør reguleres av styrets forretningsorden og instruks for styret, innenfor rammene som trekkes opp i Finanstilsynets hovedinstruks. I høringsnotatet foreslås kun en generell bestemmelse som legger til rette for dette, jf. utkast til § 2-1.

Finans Norge støtter en slik foreslått kompetanseregulering, som sikrer en større grad av fleksibilitet enn ved detaljering i forskrift. Vi deler også Finanstilsynets vurdering av at en hensiktsmessig arbeidsdeling vil måtte utvikles over tid, etter hvert som man får erfaring med den nye organiseringen. Samtidig bør departementet gis adgang til å legge føringer for arbeidsdelingen mellom styret og direktøren, slik Finanstilsynet legger opp til, ref. omtalen i høringsnotatet pkt. 2.4 om at endringer i hovedinstruksen forutsettes forelagt departementet.

For øvrig vil den endrede organiseringen av styrets ansvarsområde innebære at styret i Finanstilsynet nå blir et fagstyre. Som departementet presiserer i Prop. 75 L (2023-2024) pkt. 8.4, forutsetter dette at styret samlet innehar en kompetanse til å behandle enkeltsaker fra tilsyn og et styre som kan «balansere og kontrollere» vurderingene fra administrasjonen, gitt at departementets instruksjonsadgang begrenses. En slik funksjon forutsetter imidlertid at det samlede styret også besitter den nødvendige oppdaterte faglige kompetansen om fagfeltet, tilsvarende de krav til kompetanse som stilles til styremedlemmer i tilsynsenhetene. Finans Norge legger til grunn at dette følges opp ved oppnevning av nytt styre i Finanstilsynet.

3. Regulering av Finanstilsynsklagenemnda

3.1 Om behandling av eksisterende klagesaker

Finans Norge har i arbeidet med ny finanstilsynslov understreket viktigheten av at det finnes en reell adgang for overprøving av Finanstilsynets forvaltningsvedtak. Overprøving gjennom klagebehandling er en grunnleggende rettssikkerhetsgaranti i den norske forvaltningsretten og særlig viktig innenfor finansområdet som følge av et omfattende og til dels komplisert

regelverk. Dette forutsetter imidlertid at klageorganet både er tilstrekkelig faglig kompetent, samt at klagebehandlingen ikke tar uforholdsmessig lang tid.

Hovedutfordringen med gjeldende klageordning er at klagesaksbehandlingen tar alt for lang tid, i mange tilfeller flere år. Den nye klagenemnda bør derfor tilføres både tilstrekkelig kompetanse og kapasitet.¹ For de klagesakene som pr. i dag ligger på vent i departementet er det nødvendig at man nå tar tak i problemet og prioriterer å avslutte disse, før nye klager tas inn under behandling. Dersom departementet beslutter å overføre eksisterende klagesaker til behandling i den nye Finanstilsynsklagenemnda, må det dessuten følge ressurser med som gjør det mulig å korte ned disse restansene innen rimelig tid.

3.2 Forskriftsregulering av saksbehandlingsregler og frister

Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet i begrenset grad egne generelle saksbehandlingsregler eller frister for Finanstilsynsklagenemnda utover reglene i forvaltningsloven. Forslagene på høring er hovedsakelig begrunnet i at forvaltningsloven ikke gir regler om klagebehandling i nemnd, jf. utkast til § 6-4. For klager som gjelder overtakelsestilbud i verdipapirhandelloven kapittel 6 foreslås i tillegg et eget sett med frister på grunn av særskilte lovkrav.

Finans Norge vil presisere at det også for øvrige klagesaker er et prekært behov for spesifiserte saksbehandlingsfrister, uavhengig av om dette følger av lovkrav i spesiallovgivningen eller ikke. Som nevnt over, er det i dag betydelige restanser av klagesaker fra finansområdet i departementet og tidsbruken medfører at klageinstituttet blir uthulet. Den lange saksbehandlingstiden har medført at mange foretak unngår å klage over forvaltningsvedtak, også der foretaket mener vedtaket bygger på feil i det faktiske grunnlaget eller lovtolkningen, fordi det vil ta for lang tid å få saken overprøvd. Foretakene må som en del av virksomhetsutøvelsen også hensynta kommunikasjonen med investorer og finansmarkedet, og spørsmål om foretakets etterlevelse av regulatoriske krav kan ikke bli stående ubesvart over tid. Lang saksbehandlingstid reduserer rettssikkerhetseffekten av en klagebehandling vesentlig, og medfører at det i en rekke saker egentlig ikke eksisterer noen reell overprøvningsmulighet utover behandling i domstolene.

De samme hensyn som ligger til grunn for at klagesaker over overtakelsestilbud behandles med nødvendig tempo, gjør seg derfor også gjeldende for mange øvrige klagesaker på finansområdet. Eksempelvis er en rekke tilsynsenheter underlagt varslings- og offentliggjøringsplikter til markedene om viktige vedtak fra Finanstilsynet. En reell rett til overprøving forutsetter at effekten av medhold i en klage ikke nøytraliseres ved en tidligere inntrådt varslingsplikt. Tilsvarende er behovet for klagebehandling innen rimelig tid, særlig fremtredende ved inngripende vedtak, som konsesjonsinndragning og illeggelse av administrative sanksjoner.

¹ I Innst. 364 L (2023-2024) uttaler flertallet i Finanskomiteen at de «forutsetter at man [ved etableringen av Finanstilsynsklagenemnda] både sørger for tilstrekkelig kompetanse i nemnda og en akseptabel saksbehandlingstid»

Finans Norge har tidligere tatt til orde for at det innføres frister for behandling av klager. Formålet er å sikre større forutsigbarhet for de involverte partene og tilstrekkelig «push» for forvaltningens allokering av ressurser til håndtering av restanser. Etter vår vurdering er det fortsatt nødvendig at det både i samleforskrift og annet saksbehandlingsregelverk fastsettes nærmere tidsrammer for når en klage skal være ferdigbehandlet i nemnda.

Ettersom klagesakene etter sin art er svært forskjellige i både sak og kompleksitet ser vi likevel at det kan være utfordrende å finne en generell saksbehandlingsfrist som gjelder alle typer vedtak. Imidlertid kan dette løses ved at man i det nærmere interne regelverket for nemnda beslutter differensierte maksfrister for klagebehandlingen av grupper av vedtak. Slike saksbehandlingsfrister kan f.eks. tas inn i en «serviceerklæring» e.l., som også kommuniseres utad.

Det minnes i denne forbindelse om at det ikke er noen automatikk i at restansene reduseres gjennom opprettelsen av en egen klagenemnd, så lenge det ikke gjøres nødvendige grep på kapasitetssiden. Dette viser blant annet erfaringer fra opprettelsen av Skatteklagenemnda i 2016, hvor Sivilombudet gjentatte ganger har tatt opp den lange saksbehandlingstiden med Skattedirektoratet, uten at situasjonen er forbedret.² En regulering av klagebehandlingsfrister i samleforskriften vil tydelig markere at hovedformålet med etablering av nemnda er at dagens klagebehandlingspraksis - hva gjelder tidsbruken - ikke videreføres.

For øvrig vil et stort antall av klagesakene til behandling i Finanstilsynsklagenemnda være saker som materielt gjelder EØS-regler og som derav er underlagt et EØS-rettslig vern mot lang saksbehandlingstid via forbudet mot uforholdsmessige restriksjoner. I den forbindelse er det som presisert av Forvaltningslovutvalget i NOU 2019:5 også verdt å merke seg at «*I EU-retten vil mangel på administrative ressurser – f.eks. underbemanning – ikke bli godtatt som unnskyldning for lang saksbehandlingstid.*»³

Hva gjelder øvrige saksbehandlingsregler som foreslås i samleforskriften er Finans Norge enig i at det ikke er behov for særskilte saksbehandlingsregler, utover det som er foreslått knyttet til oppnevning av nemndsmedlemmer, bruk av sakkyndige mv. Hva gjelder de sistnevnte forslagene her, har vi enkelte merknader som fremgår nedenfor under pkt. 3.3-3.5.

3.3 Særlig om adgang til muntlige forhandlinger og bruk av sakkyndige

Finanstilsynet foreslår at saksbehandlingen skal skje på grunnlag av sakens skriftlige dokumenter og at det i forskriftene om saksbehandling ikke åpnes for muntlige forhandlinger, jf. utkast til § 6-4 fjerde ledd.

² Se f.eks. Sivilombudets [uttalelse 07.05.24](#), som var fjerde gang problemet med lang saksbehandlingstid i Skatteklagenemnda ble adressert siden 2018.

³ Se omtale i NOU 2019:5 pkt. 13.7.5.1, hvor det vises til Hans Petter Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, 4. utg., Oslo 2015 s. 386 og Niels Fenger, *Forvaltning og fællesskab*, København 2004 s. 335–348.

Finans Norge er enig med tilsynet i at hensynet til kostnadseffektiv saksbehandling tilsier at det i det store flertall av saker vil være hensiktsmessig at saksbehandlingen i nemnda skjer skriftlig, tilsvarende eksisterende klagebehandling i Finansdepartementet. Samtidig vil rettssikkerhetshensyn i klagesaker av svært inngripende karakter, som f.eks. en konsesjonsinndragning eller et betydelig overtredelsesgebyr, tilsi at foretaket eller den fysiske personen som klagen gjelder, får en mulighet til å inngi en muntlig forklaring og samtidig besvare spørsmål fra klagenemnda. En slik rett til kontradiksjon er blant annet innført som en del av den danske tilsynsmodellen og «Bestyrelsens» saksbehandling i viktige saker. Etter det Finans Norge er kjent med, er det heller ingenting i gjeldende praksis fra departementet som forhindrer at det avholdes et møte med klager for å belyse saken nærmere.

Forvaltningslovutvalget viser i sin gjennomgang av praksis til at behandling av forvaltningsklager i nemnd gjennomgående har et større innslag av muntlig saksbehandling, enn i andre forvaltningsorgan. Om adgangen til muntlige innlegg skriver utvalget blant annet i NOU 2019:5 pkt. 3.6.4 tredje og fjerde avsnitt:

«Nemnda har i utgangspunktet frihet til å holde møter med eksterne personer. Det kan skje en muntlig behandling også ved at en part, sakkyndige eller vitner møter og uttaler eller forklarer seg muntlig for nemnda i møtet. Hvis det er ønskelig for saksopplysningen, kan nemnda – uten at dette er lovregulert – invitere parter, vitner og sakkyndige til å gi en muntlig forklaring i møtet. Særlovgivningen har flere eksempler på regler om muntlige høringer som hovedregel.

Hvis avgjørelsen vil være særlig inngripende, er det et argument for å la parten møte og forklare seg for nemnda. I tillegg kan personlig oppmøte formidle et mer flersidig inntrykk av parten og saken enn det som er mulig gjennom skriftlig kommunikasjon. Muntlige høringer kan derfor være fordelaktige hvis avgjørelsen beror på vurderinger der partenes oppfatninger, holdninger og personlige egenskaper spiller en vesentlig rolle. Også der saken skal treffes på et omfattende faktisk grunnlag, kan det være nyttig at parten forklarer seg og svarer på spørsmål. Etter omstendighetene kan muntlige høringer bidra til en tryggere og mer hensynsfull opplevelse for parten.»

På den annen side peker utvalget på at det på at det i noen saker vil være slik at de faktiske forhold i saken best og enklest beskrives skriftlig, for eksempel hvis de er preget av tekniske beregninger og analyser. I tillegg vises det til kostnadseffektivitet og at muntlige innlegg kan medføre at saksbehandlingstiden trekker ut.

Finans Norge mener saksbehandlingsreglene på dette området ikke bør stenge for muntlige innlegg og at det bør være opp til nemnda å etablere en praksis som både ivaretar hensynet til effektiv saksbehandling og det enkelte foretaks rettsikkerhet. Det bør i denne sammenheng sees hen til praktisering av saksbehandlingsregler i de øvrige nemndene som ligger under Klagenemndsekretariatet.

I forslaget til samleforskrift åpnes det videre for å bruke *sakkyndige* ved behov, for å trekke på ekspertise i teknisk kompliserte saker, jf. utkastet til § 6-4 tredje ledd. Finans Norge støtter at saksbehandlingsreglene åpner for dette, samt at partene skal få anledning til å uttale seg, ref. utkast til § 6-4 tredje ledd annet pkt.

Det er ikke mulig for en klagenemnd å samlet inneha den fagkompetanse og detaljkunnskap som er nødvendig for å reelt kunne overprøve Finanstilsynets vurderinger og skjønn i alle enkeltsaker innenfor hele området som Finanstilsynet har tilsyn med. Manglende fagteknisk og detaljert kunnskap innenfor enkeltområdene i nemnda vil kunne redusere rettssikkerheten for foretakene under tilsyn, og det er derfor nødvendig at en klagenemnd organiseres slik at det kan benyttes sakkyndige i saksbehandlingen. En fornuftig bruk av sakkyndige vil kunne bidra til å supplere behovet for spesialistkompetanse i nemnda. Terskelen for å benytte sakkyndige bør ikke være for høy, men ligge på tilsvarende nivå som man benytter sakkyndige ved overprøving av forvaltningsvedtak i domstolene.

For øvrig vil det, som anført over, også ved bruk av sakkyndige kunne være hensiktsmessig å åpne for muntlig saksbehandling. Eksempelvis kan dette gjøres kostnadseffektiv ved at den sakkyndige svarer på spørsmål fra nemnda i digitale møter.

3.4 Krav til medlemmer i klagenemndas kompetanse

Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet pkt. 3.2.2 kun generelle kompetansekrav for medlemmene i Finansklagenemnda, som skal ha juridisk, økonomisk eller annen relevant kompetanse, jf. utkast til § 6-1 tredje ledd. Det foreslås ikke forskriftsfestet et krav om bransjeerfaring fra finansområdet, f.eks. fra foretak under tilsyn eller fra Finanstilsynet eller Finansdepartementet. I høringsnotatet presiserer tilsynet like fullt at: *«Det er viktig at nemnda bemannes på en måte som innebærer at kvaliteten på avgjørelsene i klagesaker opprettholdes på et høyt nivå når klagesakene overføres til klagenemnd. (...) Finanstilsynet mener derfor at det bør stilles høye krav til nemndsmedlemmenes kompetanse»*.

Finans Norge slutter seg til Finanstilsynets vurdering av behovet for kompetente nemndsmedlemmer i Finanstilsynsklagenemnda. Som tilsynet fremhever, er kvalitativt gode avgjørelser en forutsetning for tilliten til avgjørelsene og mulig reduksjon av behovet for domstolsbehandling. Det svært begrensede antall klagesaker på finansområdet som i dag tas videre inn i domstolsapparatet er et klart tegn på at tilliten til klagesaksbehandlingen (bortsett fra tidsbruken) under gjeldende regime er høy. Slik vi erfarer gjelder dette både eksisterende klagenemnder og avgjørelsene fra Finansdepartementet.

Etableringen av Finanstilsynsklagenemnda skal – som også Stortinget har presisert - sikre en videreføring av en kompetent klagebehandling, samtidig som saksbehandlingstiden går ned. Som departementet legger til grunn i Prop. 75 L (2023-2024) pkt. 7.3.4, må klagenemndas medlemmer ha faglige kvalifikasjoner som gjenspeiler nemndas oppgaver. Selv om det vil være vanskelig å operasjonalisere kravene til oppnevning i detalj, bør det derfor etter vårt syn

også vurderes tatt inn forskriftsteksten at nemndsmedlemmene nettopp besitter slik relevant kompetanse «fra finansområdet».

3.5 Krav til medlemmer i klagenemndas uavhengighet

Finanstilsynet foreslår i forskriftsutkastet svært strenge krav til nemndsmedlemmenes uavhengighet, gjennom et krav om at ingen medlemmer i nemnda kan ha bindinger til noe foretak under tilsyn i form av tillitsverv eller lønnet arbeid, jf. utkast til § 6-1 tredje ledd annet pkt. Finans Norge bemerker at et slikt uavhengighetskrav går vesentlig lenger enn kravene i de eksisterende klagenemndene under Finanstilsynet.

Ved etableringen av Revisor-, regnskapsfører- og inkassoklagenemnda var et tilsvarende krav opprinnelig foreslått av Finanstilsynet, men dette ble endret etter høringsrunden. Kravet i gjeldende forskriftsregulering er at *flertallet* i nemnden ikke kan bestå av medlemmer som er oppdragsansvarlige revisorer eller regnskapsførere, eller som utfører arbeid for godkjent revisjonsselskap eller regnskapsførerselskap⁴. For Børsklagenemnda gjelder etter det vi forstår kun de alminnelige habilitetsreglene i forvaltningsloven. Vi kjenner heller ikke til at noen har stilt spørsmål ved disse medlemmenes uavhengighet og nødvendige distanse til næringen, selv om flere har en generell tilknytning til finansbransjen som vil medføre at disse medlemmer ikke er valgbare til Finanstilsynsklagenemnda, gitt forslaget til nye uavhengighetskrav.

Foretakene under tilsyn reguleres av et stadig mer omfattende regelverk. De sentrale deler av bank, forsikring og verdipapirområdet har etter finanskrisen blitt nærmest «teppebelagt» med virksomhetsregler, hvor en vesentlig del er EØS-regulering. Som Finanstilsynslovutvalget viser til, utgjør nå EU-regelverket for finansnæringen («Single Rulebook») samlet sett om lag 15 000 sider. I tillegg har norske myndigheter på enkelte områder innført tilleggskrav, hvor et stadig tilbakevendende tema i klagesaker gjelder tolkning og nasjonalt handlingsrom knyttet til virksomhetsutøvelsen. Saksbehandlingen i Finanstilsynsklagenemnda påkrever derfor ikke bare generell kompetanse om lovreguleringen på finansområdet, men også dyp kunnskap om omfattende EØS-forpliktelser. Det er vår oppfatning viktig at ekspertkompetansen ikke legges til sekretariatet alene, men at også nemnda bemannes på en måte som reflekterer at nemnda innehar både det formelle og reelle vedtaksansvaret.

Gitt dette bakteppet, vil det være svært krevende å finne kompetente nemndsmedlemmer som også oppfyller forslaget til uavhengighetskrav. Vi minner om at det foreslått forbudet mot at nemndsmedlemmer kan motta alle former for lønnet arbeid, honorar eller besitte verv, ikke bare vil unnta praktiserende advokater som tar oppdrag for finansforetak, men også akademikere som typisk deltar i styrer, representantskap eller som er engasjert i enkeltoppdrag for finansforetak eller andre finansbedrifter. I motsetning til hva Finanstilsynet legger til grunn, mener Finans Norge at slike verv bidrar med en vesentlig kompetanse inn i nemndsbehandlingen og positiv kunnskap om praktisering av regelverket.

⁴ Se forskrift 1. februar 2012 nr. 111 § 2 annet ledd.

De foreslåtte restriksjonene vil også avvike markant fra gjeldende praksis for øvrige statlige klagenemnder. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet kartlagt organiseringen av klagebehandling i staten. I kartleggingen er det ikke avdekket noen klagenemnder som har innført restriksjoner for oppnevning utover de generelle habilitetsreglene i forvaltningsloven. Derimot vises det til at et flertall av nemndene (26 av 49) har bruker- eller interesserepresentasjon.⁵ Dette vil typisk være representanter for ulike grupper som er parter i de sakene nemnda behandler. For flere nemnder er det også gitt bestemmelser om at noen av medlemmene skal oppnevnes etter forslag fra berørte interesser.

Finanstilsynet begrunner de foreslåtte uavhengighetskravene med at man ved flytting av klagebehandlingen fra Finansdepartementet bør opprettholde et tilsvarende uavhengighetskrav som gjelder for ansatte i departementet og styremedlemmer i Finanstilsynet. Fra høringsnotatet pkt. 3.2.2 s.12 hitsettes:

«Med det brede ansvarsområdet Finanstilsynsklagenemnda vil ha, mener Finanstilsynet at lovens forbud mot å være ansatt eller ha lønnet arbeid i eller være med i styre, representantskap eller tilsvarende organ i foretak under tilsyn, bør gjelde for medlemmer av klagenemnda, selv om dette kan begrense hvor medlemmene kan rekrutteres fra. Det vil bidra til den nødvendige uavhengighet på linje med det som gjelder for ansatte og styremedlemmer i Finanstilsynet, og må antas å i praksis være gjeldende for de ansatte i Finansdepartementet som etter dagens lov behandler klager på Finanstilsynets vedtak.

Finans Norge kan ikke se at det brede virkeområdet som nemnda er tillagt i seg selv er et argument for at nemndmedlemmer underlegges slike vesentlige restriksjoner på generelle bindinger til næringen som foreslått av Finanstilsynet. Tvert imot bør innføring av skjerpede uavhengighetskrav - i lys av konsekvensene for rekruttering av nemndsmedlemmer - begrunnes i et særlig behov for å ivareta tilliten og integriteten til nemndas arbeid.

Imidlertid er det ingenting i verken det regulatoriske bakteppet eller øvrige samfunnshensyn som tilsier en slik skjerping av kravene. Reguleringen som gjelder ansatte i Finanstilsynet og styrets medlemmer i ny finanstilsynslov § 2-4 viderefører alt vesentlig bestemmelsen i finanstilsynsloven § 7 fjerde ledd og det er heller ingen øvrige krav eller internasjonal regulering som påkrever innføring av restriksjonene som foreslås⁶.

⁵ Se DFØ-rapport 2024-1: Nemnd eller ikke nemnd – En kartlegging av organiseringen av klagebehandling i staten, pkt. 4.3.3

⁶ Om internasjonal regulering vises til Prop 75 L (2023-2024) pkt. 11.1.1. I Finanstilsynets forslag til uavhengighet for regnskapsfører- og revisornemnda ble kravene begrunnet i bl.a. hensynet til gjensidig godkjenning av amerikanske revisormyndigheter (PCAOB). Det er ikke kjent om disse har hatt innsigelser til gjeldende forskrifter.

Som vist ovenfor har ingen andre klagenemnder innført tilsvarende uavhengighetskrav, heller ikke de klagenemndene som behandler klagesaker flyttet ut av et departement. Dette gjelder også nemnder under Finansdepartementet, som f.eks. Petroleumskattenemnda. Vi har heller ikke kjennskap til noen andre klageorganer av sammenlignbar karakter, hvor dette er tilfellet.

De generelle habilitetsreglene i forvaltningsloven gir et solid vern mot interessekonflikter og nemnda må kunne hvile seg tungt på disse, både ved spørsmål om bindinger som følge av tillitsverv eller lønnet arbeid. For øvrig støtter Finans Norge at det ikke gis egne regler om uavhengighet knyttet til innehav av finansielle instrumenter i foretak under tilsyn, men at vurdering av interessekonflikter og inhabilitet også her vurderes med bakgrunn i forvaltningsloven.

Hva gjelder den øvrige organiseringen av Finanstilsynsklagenemnda, har Finans Norge ingen merknader til forslaget på høring. Vi deler Finanstilsynets vurdering i høringsnotatet av at hensynet til «robust organisering» tilsier at nemnda settes med et større antall medlemmer (etter forslaget 10 medlemmer) og at man i hver sak bemanner nemnda med tre nemndsmedlemmer, med adgang til å forsterke nemnda til fem medlemmer i kompliserte klagesaker. Den nærmere praktiseringen av sammensetningen her bør overlates til nemnda, men vi viser igjen til at kompetansebehovet bør være førende for organiseringen.

Vi har heller ingen merknader til foreslåtte regler om oppnevningsperiode, vedtaksførhet, uttrekk av medlemmer eller sekretariatsfunksjon. Som øvrige spørsmål knyttet til slike forhold antar vi at det vil være hensiktsmessig å se hen til praksis fra øvrige nemnder under Klagenemndssekretariatet.

III. Utlikning av tilsynsavgift

I høringsnotatet foreslås at eksisterende regler om utlikning av Finanstilsynets kostnader videreføres uendret og tas inn i samleforskriften, jf. utkast til nytt kapittel 4. Hva gjelder de nye kostnadene knyttet til Finanstilsynsklagenemndas saksbehandling, foreslås at disse utliknes etter de samme prinsippene som tilsynsavgiften. Dette innebærer at nemndas utgifter (inkl. sekretariat) vil fordeles tilsvarende basert på Finanstilsynets relative ressursbruk og ikke med grunnlag i fordeling av klager innenfor de ulike tilsynsområdene.

Finanstilsynet forutsetter at klagene over tid vil fordele seg jevnt på de ulike tilsynsområdene og begrunner forslaget i hensynet til enkle og kostnadseffektive regler. Samtidig vises det i høringsnotatet til at det i ny finanstilsynslov er gitt en forskriftshjemmel for å gi nærmere regler om fordelingen av kostnader for klagesakene, dersom erfaringen viser at denne blir uforholdsmessig skjev mellom tilsynsområdene.

Finans Norge støtter at man ikke gjør materielle endringer i reguleringen av tilsynsavgiften nå. Dette fordrer en større analyse av Finanstilsynets virksomhet og tidsbruk. Imidlertid vises det til at tilsynsavgiften – som påpekt av Finans Norge tidligere – også dekker en betydelig del av et regulært regelverksarbeid. I Finanstilsynslovutvalgets utredning opplyses at ressursene i

Finanstilsynet i økende grad benyttes til utredning av regelverk etter oppdrag fra departementet, bl.a. på grunn av det massive omfanget av EØS-regelverk som skal gjennomføres på finansområdet.⁷

Vi minner igjen om at regelverksutvikling både formelt og reelt er en forvaltningsoppgave som tilligger Finansdepartementets ansvar, på linje med andre departementer. Stortinget har i behandlingen av ny finanstilsynslov understreket at hovedansvaret for utredningsarbeid bør ligge i Finansdepartementet med bakgrunn i det politiske ansvaret og risikoen for sammenblanding av roller når Finanstilsynet både utreder, foreslår og sanksjonerer store deler av finanslovgivningen.⁸ Det er naturlig at dette også følges opp som en del av ikrafttreddelsen av ny finanstilsynslov.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Sign.
Carl Flock
Juridisk fagdirektør

⁷ Utvalget opplyser NOU 2023: 6. kapittel 9 at ett av tre årsverk i tilsynet er knyttet til regelverksarbeid og at dette omfatter både forvaltning og regelverksutvikling.

⁸ Se replikkutveksling mellom saksordfører og representanten Almeland under Stortingets debatt 5. juni 2024 i forbindelse med behandling av [sak nr. 8](#)